Corine in 't Anker: 'Veehouder beseft niet hoeveel tijd kalveropfok kost'

Gezond kalf bespaart arbeid

Besparen op arbeid bij kalveropfok betekent niet in zo min mogelijk tijd de kalveren melk of krachtvoer voeren. Het belangrijkste is zorgen voor een goede gezondheid. Juist zieke kalveren kosten de meeste tijd. Vier voorbeelden van investeringen die arbeidsgemak verbeteren.

tekst **Jaap van der Knaap**

Optimale melktemperatuur dankzij drinkautomaat

Drinkautomaat geen luxe-investering

Vooral bedrijven die op zoek zijn naar arbeidsverlichting investeren in een kalverdrinkautomaat volgens Jaap Bakelaar, vestigingsmanager Lely Center Maassluis. 'Kalveropfok hangt er op veel bedrijven maar een beetje bij, terwijl jeugdgroei essentieel is in de ontwikkeling naar een goede melkvaars. Zeker bij steeds meer werkdruk schiet de aandacht voor de kalveren er vaak bij in.' Het zijn niet per se bedrijven met een melkrobot of juist grote bedrijven die een kalverdrinkautomaat aanschaffen. 'Het zijn in elk geval ondernemers die vooruit kijken en niet denken dat het goedkoop en makkelijk is als oma of moeder de kalveren voert.' Bakelaar noemt de optimale, constante melktemperatuur en de juiste verhouding tussen melkpoeder en water voordelen die zorgen voor gezondere kalveren en daardoor arbeidsbesparend werken. De aanschafprijs van zes- tot zevenduizend euro is volgens Bakelaar snel terug te verdienen. 'Een kalverdrinkautomaat is geen luxe-investering. Wanneer je rekent dat je per week drie tot drieënhalf uur tijd bespaart, kom je juist uit bij een heel efficiënte investering.'

Handigheidjes maken kalverhut minder arbeidsintensief

Dat individuele huisvesting van kalveren in kalverhutten goed is voor de gezondheid, is onbetwist, maar het opfoksysteem staat wel bekend als arbeidsintensief. Dat is volgens Arjan Harbers, marketingmanager van VDK Products, onterecht. 'We hebben vanwege de almaar groter wordende bedrijven kalverhutten ontwikkeld waarbij arbeidsgemak centraal staat. Het hekwerk van de CalfOTel-kalverhut kun je eenvoudig omhoog klappen, zodat je het stro mechanisch kunt wegschuiven en bovendien maken wieltjes de iglo makkelijk verplaatsbaar. Ook zorgt een kantelsysteem ervoor dat je de hut makkelijk kunt reinigen.'
De individuele huisvesting zorgt volgens Harbers juist voor een arbeidsvriendelijk controlemoment. 'Je ziet meteen of een kalf gedronken heeft, of het gezond is. Je kunt snel actie ondernemen', aldus Harbers.
Belangrijk is om daarnaast goed na te denken over de opstelling van de kalverhutten. Grote aantallen kalverhutten vragen veel oppervlakte, waardoor ook de loopafstanden groot kunnen worden.
Harbers constateert dat veehouders steeds meer gebruikmaken van mobile mixers om de melk bij de kalveren in de iglo's te brengen. 'Met een harde ondergrond, een goede opstelling en een handige manier van melk voeren hoeft arbeid ook bij grote bedrijven geen probleem te zijn om kalveriglo's in te zetten.'

Kantelbaar hekwerk bespaart arbeid bij kalverhut

Kalfsignalen en natuurlijk melkvoeren met Nieuw-Zeelandse Milkbar

Het arbeidsgemak van voeren met een Milkbarsysteem zit vooral in de verbetering van de gezondheid volgens Reineke Wennemars. Sinds mei dit jaar verkocht de melkveehoudster al aan zestig collega's in de Benelux het uit Nieuw-Zeeland afkomstige systeem waarbij kalveren de melk opnemen via een speciaal ontwikkelde speen. 'Door deze speen moeten de kalveren moeite doen om te drinken. Het drinken van twee liter melk kost vier minuten tijd.'
Een langere periode van drinken lijkt niet echt arbeidsbesparend, maar volgens Wennemars is de langzame melkopname juist gunstig. 'Kalveren die melk drinken uit de emmer, nemen te snel de melk op. Snelle opname klinkt handig voor de melkveehouder, maar voor de gezondheid van het kalf is het niet goed. Een kalf maakt bij het drinken speeksel aan, dat een gunstige invloed heeft op de vertering van melk. Bij een te snelle opname wordt er te weinig speeksel aangemaakt. Dat is vervolgens te zien aan het kalfsignaal dat kalveren na het melkvoeren elkaar gaan bezuigen. Daarmee proberen ze alsnog speeksel aan te maken.'
Wennemars zocht naar een arbeidsvriendelijk voersysteem om kalveren melk te voeren omdat op het eigen bedrijf ook vreemd personeel kalveren voert. 'De manier om kalveren te voeren moet daarom simpel zijn. Nog belangrijker is dat kalveren gezond blijven. De combinatie zieke kalveren en vreemd personeel werkt niet.' Een kalverdrinkautomaat werd serieus overwogen, maar Wennemars vond de aanschafprijs te hoog en de resultaten te wisselend. 'Werken met een automaat betekent ook een andere manier van controle. Tijdens het voeren met de Milkbar kun je alle kalveren snel en simpel observeren. Als je echt wilt besparen op arbeid, is het belangrijk dat je iedere dag de gezondheid van de kalveren controleert.'

Speciale speen bij Milkbar houdt kalveren gezond

Rantsoen met vrije opname ruw- en krachtvoer eerste halfjaar

Er was weinig animo onder de melkveehouders van Hendrix UTD voor het arbeidsbesparende idee om kalveren eenmaal daags melk te geven. Maar voor een opfokplan voor het eerste halfjaar met de vrije opname van hooi en krachtvoer bleek wel interesse. 'Eenmaal daags melk geven bespaart arbeid, maar de kans op fouten is te groot. Bedrijven die zoeken naar arbeidsbesparende maatregelen willen juist een systeem dat gemakkelijk is én ook veilig is voor de kalvergezondheid.' Corine in 't Anker, vakspecialist jongvee bij Hendrix UTD, legt in het kort de gedachte achter het opfokplan Vita Compleet uit. 'Vanaf het eerste levensmoment tot aan een half jaar kunnen de kalveren onbeperkt krachtvoer en hooi opnemen. De krachtvoersoort is in die periode hetzelfde, zodat er geen voerwisselingen ontstaan. De grotere biksdiameter van acht millimeter maakt onbeperkte opname mogelijk.'
Smakelijk, structuurrijk hooi en de vrije opname van het krachtvoer zorgen voor vijftig procent arbeidsbesparing volgens Alfred Smits, productmanager rundvee bij Hendrix UTD. 'Een eigen onderzoek onder tien veehouders met gemiddeld honderd koeien wees uit dat de benodigde arbeid om al het jongvee tot een half jaar te voeren daalde van 23 naar 11 minuten per dag. Daarnaast bleken de kalveren gezonder en bedroeg de gemiddelde groei tot spenen ruim 700 gram per dag en vanaf spenen tot een half jaar circa 1100 gram per dag.'
De arbeidswinst wordt behaald dankzij de semi-automatische krachtvoerverstrekking en het niet hoeven voeren en vervolgens opruimen van restvoer afkomstig van kuilgras en/of mais. De (berekende) arbeidswinst compenseert volgens de specialisten ruimschoots de kosten voor hogere opname van krachtvoer (2,4 kg het eerste half jaar Vita Compleet ten opzichte van 1,7 bij gangbare opfok). In 't Anker: 'Maar over het algemeen beseffen veel veehouders niet hoeveel tijd ze eigenlijk kwijt zijn aan kalveropfok.'

Vrij opname van krachtvoer zorgt voor vijftig procent arbeidsbesparing